

Szerkesztői szállítás:

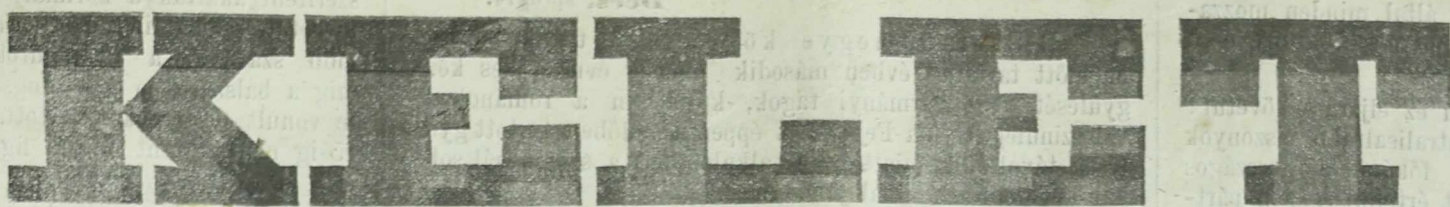
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegző minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22 Haasensteint és Vogleréknél (Neuer Markt 11.)
Pestén: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9. szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt.	Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt.	Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Kolozsvár, április 18. 1871.

(L—t.) Ha nem is vagyunk a sensations-hírek barátai, sőt lehetőleg a kedélyek lecsillapítása s nem allarmirozása is elvünk: nem tagadhatjuk meg, hogy birodalmunk s első sorban országrészünk egén a legutóbbi napokban fekete pontok jelentkeznek, s a mindig jobban tömörülő sötét felhőket egyenesen Boreas érdes ajka korbácsolja össze.

Külgügyünk ugyan mostanában, úgy látszik — legalább nyilvánosan — előbb foglalkozik Bismarck gróf hercegi rangra emeltetésével, s mintegy a londoni conferentián szerzett babérain pihen, legalább semmi ezirányú diplomatiái actiojának neszt nem hallhatni, — de az eleinte csak suttogva kelő hír mind több s több oldalról nyer megerősítést, hogy Oroszország nem jóban törí fejét, s a legutóbbi táviratok már nem csak azt akarják határozottan tudni, hogy Orosz- és Törökország között szövetség kötött, hanem már Románia feldaraboltságáról is beszélnek.

Londoni lapok már korábban épen nem tarták e bekövetkező szövetséget lehetetlenségnek, s csak nem rég regisztráltak magunk is egy tekintélyes angol társulatban tartott és nagy helyesléssel fogadott fölolvasás hírért, mely szerint Anglia föladata lenne, hogy monarchiáinkkal kezdet fogjon s így együttesen, minél előbb, annál jobb, támadják meg maguk Oroszországot s ne várják, míg a támadásra ő maga készül el teljesen; a „Köln. Ztg“ legutóbbi száma is határozottan állítja, hogy Russia és Turcia közt, ez idő szerint, a legjobb egyetértés uralg és saját bukaresti levelezőnk is nagyon valószínűvé tudta tenni a mult hó végén adott tudósításában, hogy a bukaresti zavarokba az orosz kéz is belenyúlt, ha nem is tövig, de legalább könyökig.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

BIRÓ MÁRTON.

— Elbeszélés. —

Irta Beóthi Zsolt.

(22-ik Folytatás.)

— Márton gazda nagyon gondolkodó, — mondta egy délután az öreg pap, míg nagy pipáját töltögette és kikiabált a parasztgyerekekre, hogy hagyjanak békét a kakasoknak. A gyerekek azonban tovább zaklatták a tyukok tarajos fejedelmeit és az öreg méregbe jött. Miután megvalósította fenyegetéseit és a vendégek más, békésebb udvarok kakasaira törtek, újra bejött hozzánk; de ilyenkor igen komor volt és rossz színben látott mindent.

— Igen gondolkodó, — folytatta az előbbi tárgyat. Hiszen nem árt, ha az ember olykor-olykor magába száll. Adta kölykei, milyen méregbe hoztak! Nem árt, éppen nem árt. Bár minden ifjú ember magába szállna, ha csak néha is. Hanem Márton gazda már régen ilyen gondolkodó. Oka van rá? Mondja meg igazán. Higgye el, hogy seholsem szeretik jobban, mint a mi házuknál.

Erősen rám nézett, mintha kételkedett volna benne előre is, a mit kérdezősködésére felelni fogok és saját szemével akart volna meggyőződni az igazságról. Nagyon sokat bizott bennök. Az ő jóságos tekintetű, szürke szemű nem arra voltak alkotva, hogy velők az emberek lelkeiben olvasson; csak arra, hogy más olvassa ki belőlök, a mit a szegény, öreg pap érez. Hogy a mikor a kathedrón buzgó imádság közben az ég felé emeli őket, lássa az egész gyülekezet, hogy valóban igaz és mély vallásosság,

Hogy a german és szláv elem előbb-utóbb élet-halál harcra kél Európában, hogy a döntő befolyást egyik vagy másik saját maga részére biztosítsa: ez körülbelől nem csak általánosan elfogadott nézet, hanem az emberi számítás valószínűsége szerint s a két államóriás eddig követett irányzata folytán majdnem kétségbe vonhatlan. A kérdés csak az, hogy az észak-nyugati egyfejű sas eljöttnek tartja-e már az időt, melyben az észak-keleti kétféjűre esaphasson, vagy előbb bevárja-e a most végrehajtott nagyszerű egységesítés consolidatioját?

De e várakozás idején avagy nem vesz-e magának időt és alkalmat Oroszország arra, hogy a Keleten úgy szólván már a véghatárig érvényesített terjeszkedését egy délre irányzott oldalszökkenéssel kikerekíthesse, illetőleg kiegészíthesse, s így mintegy két karja közé kapja a hatalmas ellenfelet, kivel most ömlengő üdvözlő táviratok érzelgéseiben ölelkezik, de kivel, hogy majdan másforma ölelkezésbe is fog keveredni: ő maga bizonyára legjobban tudja.

És a Fadejew-féle röpiratok épen nem hívatják arra, hogy az orosz-török szövetség híre által fölbresztett gyanút és aggodalmat avagy legkevésbé is lecsillapítsák, s hogy e szövetség épen monarchiánk, illetőleg első sorban hazánk s annak is keleti részét fenyegeti; ki vonhatná kétségbe?

A delegatiók ugyan s épen a magyar küldöttek eléggé nem dicsérhető erélyes maguktartása következtében — a maguk részéről mindent megtettek, hogy a birodalom hadereje egy bekövetkező actio esetében harcalképes állapotban legyen, s országgyűlésünk is készségesen szavazá meg az ideai hadi szükségletet, pénzben, vérben. Honvédségünk szervezése is azon, bár nem tagadhatni, nagyon is szűk keretben, mely ez idő szerint számára adatott, valódi buzgalommal foly, s hogy honvédeink oly vezér nyomában, minő előttük áll, nem fognak késni a haza szabadságáért sikra szállani: abban sincs semmi kétségünk — de vajjon a fent rajzolt sötét kilátásokkal szemben elég biztosíték-e nekünk, a birodalom keleti határán lakóknak az, a mi már létezik s nem méltó-e aggodalmunk, melylyel a jövőbe tekintünk?

Határozottan állíthatjuk, hogy biztonságban nem érezzük magunkat, s épen ez aggodalmaink következtében egy practicus indítvánnyal lépünk föl, melyet legközelebbi alkalommal kormányunk figyelmébe fogunk ajánlani.

a mi e becsület, öreg szemekben tükröződik. Hogy a mikor szenvedő leányát megöleli, vagy korhely fiát térítgeti a tisztességes élet ösvényére, ismerjék ki a szeretet fájdalmát, mely szívében lakik.

Ezekkel akart az én lelkemben olvasni. Egypár meglehetősen szavamra, melyek a rossz világra, különösen pedig az én rossz teheneimre és megnyirkosodott szénámra vonatkoztak, teljesen megnyugodott. Bizonyosan nem is vesztegetett volna a dologra több szót, ha a kakas bajtárok fel nem mérgesítik. De így könnyebb volt a lelkének egy-két sópánkodással zárni be a megérintett tárgyat:

— Mert hát csak könnyebb az embernek, ha más is megosztja vele, a mi keserősége van. Tudom én jól, milyen rettenetes valami az, mikor az ember maga viseli minden gondját! Mikor akademiákon jártam theologus koromban Németországon, olyan magamra voltam, mint az ujjam. (Éppen pipájából szabadította ki, a mint magyarázta vele, hogy milyen volt az a rettenetes egyedüliség.) Külömben is árva voltam, levelet se küldött utánam senki. Csak minden három hónapban egyet kaptam az iskola kurátorától, melyben a pénzemet küldte. Higgye el Márton gazda, egy barátságos szó a levélben, valami újság hazulrólakárhányszor jobban esett volna nekem, ha meg kellett volna koplalnom is. Hej maga nem tudja, mi az, mikor az embernek senkije sincs.

A szegény tiszteletes asszony egészen elérzékenyedt e szomorú szavakra és kötőtői annál lassabban mozgott, minél szomorubbá váltak a tiszteletes ur szavai. Csak nézett rá pápaszeme mögül, fejkötője bodrai közül, míg egyszer megállapodtak az ujjai és látszott az arcán, milyen különösnek tetszik neki az a gondolat, hogy volt valaha olyan idő is, a mikor ő nem volt az „öreg“ mellett. Valóban csodálatos.

BELFÖLD.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, április 17.

Elnök Somssich Pál, jegyzők: Bujanovics, Jámor, Paresetics.

Elnök üdvözlővén a szép számmal megjelent képviselőket, a mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették.

A kérvények benyújtása után elnök jelenti, hogy Szamassa József püspökké, Rónay Lajos képviselő főispánná történt kineveztetése után lemondott képv. állásáról, Pauler Tivadar vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Budán orsz. képviselővé választatván, mandatumát bemutatta.

A gazdasági bizottság jelentése a képv. ház april havi költségvetését illetőleg, kinyomatik.

Ezután a kérvények 41-ik sorjegyzékéről szóló bizottsági jelentés elfogadtatik.

A napirend második tárgya a Szászországgal kötendő nemzetközi vasúti szerződés.

Pulszky Agost központi bizottsági előadó ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Tisza Kálmán elfogadja a javaslatot úgy, a mint van, de megjegyzi, hogy azon eljárás nem helyes, miszerint a bizottság első véleménye a tvjavaslat pótlása iránt, a házban nem tárgyalatott.

Győrffy Gyula első esetnek jelezvén ezt, melyben a kormány czim nélkül terjeszt be törvényjavaslatot, de azt helyesnek nem tartván, a következő czim elfogadását ajánlja: „Törvényjavaslat az Ausztria és Szászország közötti vasúti összeköttetés további kiegészítése tárgyában kötött szerződés 9. és 10. §-aiban foglalt vámmentességről.“

Szláv József közlekedésügyi miniszter elfogadja a czimet, miután az a szerződés indoklását foglalván magában, a javaslat tartalmát értelmezi, hasonlóképp elfogadja Győrffy egy másik ily tárgyú módosítványát, mire a ház az egész javaslatot vita nélkül fogadja el.

Ülés vége 3/12 órakor. Legközelebbi ülés április 20.

Bécs, április 14.

A politikus az élet minden mozzanatai iránt érdekltséget érez. A közélet alakulásain kívül a művészeti jelenségek, mint a közművelődés jelvényei élénken kötik le figyelmét, a socialis tömörülés teremtényei, mint a jövő fejlődés alapjai buvárokodásának tanulmányai, tárgyai, sőt a véletlen szerencsétlenségek lefolyása is, nem egyszer tünnetik fel éles látása előtt az elrejtett hiányokat. Nincs a közéletben oly esemény, mi egy politikai lapban fontosságának megfelelő tért ne igényelhetne. S még is mily kevés a politikai lapokban a vidéki tudósítás! Mily ritkán olvasunk azokban a kisebb városok belviszonyai, — socialis mozgalmairól. Mintha a világrendítő harczi hírek hazánk belalakulása iránti érdekltséget nagy mértékben megkom-pitották, s az országos mozgalmak, a részek fejlődését kísérni szerető hajlamot felemésztették volna... Pedig az állam, egy szerves lény, minden részei összhangzatos jólletől függ saját jóllete, s szükséges, hogy vezetői — mint

— Azután meg, ha már ott vagyunk, csak megmondom azt is, hogy miért hoztam én elő ezt a dolgot. Hát látom, hogy egy idő óta Márton gazda csak gondolkodik, csak nem szól, csak felhőt hord a homlokán. Mert hát láttam ám én a tengeren jártam életemben, hogy egy kicsi kis báránnyal milyen rettenetes vihar kerekedik. Kizi aztután ugyan nem szeretném, hogyha Márton gazdát valami efféle hírünk-tudunk nélkül lepné meg.

Már mosolygott az öreg. A tiszteletes asszony újra felvette ötven év óta folytatott szorgalmas munkájának egynehány pillanatra félretette fonálát. Julesa felém fordult és szemrehányást tett, hogy ha csakugyan bántott valami, alkalmat kellett volna neki szolgáltatnom, hogy igyekezzék eloszlatni.

Gyönyörű szép téli délután volt az. Verőfény ragyogott mindenfelé utamon a kastélyig. A vén oszlopok szinte barátságosabb tekintetet váltottak. A kőczimer a kapu fölött egy egész verébcsoport laktanyája volt. Most mind eljött, sütkérezett és csicseregett, mintha csufolta volna ezt az öreg czimert, melynek innen-onnan pusztulni kell régi helyéről. Még csak a két öreg kisasszony tudja, mit akart kifejezni a kőfaragó ez idétlen figurákkal. Utánuk vész az egész értelme e pompás verébtanyának. Ragyogtak hátul a kert fái, az udvar kavicsai, minden ragyogott, csak az öreg Jakab arca volt komor és fagyos, mialatt a tornácra a madamemal hosszasan értekezett. Ritka szemöldeit föl-fölhuzta, szeméi rámeresztette a francia nyelvnek előtte álló, bujdosó apostolára és vállait minduntalan vonogatta.

— Hogyan parancsolja? — kérdezgeté időről időre.

A madame újra nagy tüzzel beszélt, a miből Jakab semmitsem értett és a mint lehetett, új kérdést intézett a dolog iránt.

(Folyt. köv.)

az agy a főben érzékeny ideg-szálak által minden mozgatokról — legyenek azok szépek, jók, hasznosak avagy ezek ellentétei — értesítenek!

Valyon nem lenne-e célszerű ez eljárást követni? Nem lenne-e hasznos a jelen centralisáltabb viszonyok között, midőn a journalistika irányát főként az országos mozgalmak, a központokon összegyűlt értelmiség, s a párt-érdekek határozzák meg, már csak a kellő egyensúly megtarthatásáért is, a vidékek belügyeit ismert jellemű hazafiak által a közvitátás terére vinni?

En ezt ma szükségesebbnek vélem mint valaha.

Ha rendezni akarunk, kell ismernünk a rendezendő halmazt; hogy jól szervezkezdünk, tisztában kell lennünk embereinkkel, s ha valamit létesíteni szándékozunk, tudunk kell minő erőkre támaszkodhatunk?!

És mind ez épen úgy szükséges a vidéken, mint a központban.

Belsőszolnok-megyéből s Déésről a „Kelet“ eddig igen kevés tudósítást hozott. Mit olvasánk, az félhivatalos színezettel bírt, s állami intézmények működéséről szólt. A Deés városi események, s a megyeiek tán nem érdeklik a rendes munkatársat, vagy tán körülményei nem engedik figyelmét ezekre is kiterjeszteni, mert, hogy a szerkesztőség ezeknek is tért szívesen nyitna lapja hasábjain, nem kétlem.

Pedig lett volna tárgy.

Brenner Jenni, hazánk leánya (n.-szebeni születésű) a prágai kir. opera társaság 12 évig rendes első énekesnőjének koncertjei, melyekben nevendék leányaink s egy szép reményű fiatalunk közreműködtek, s melyek a műértő közönségnek kellemes órákat szereztek;

hat hónap óta fennálló takarékpénztárunk részvényeseinek közgyűlése, melyben megtudtuk, hogy ezen csak 16,000 forint alapítókával megindított intézet a múlt hónap végén már közel 50,000 forgalmi tőkével rendelkezett, s melyben a részvényesek által e tőke szaporítása érdekében minden részvény után még 20%-nak befizetése egyhangulag elhatározott;

a „városi birtokosok korecsoma joga hasznonvétele iránt tett hatósági intézkedések, melyek belalakulásunk s fejlődésünk nagy horderejűvé válhatnak;

s a husvét első napján kiűtött tűzvész“ is, mely csak egy vendéglői istállót hamvasztott el, de mely, hogy szélsőben mellett is a város egy nagy részére nézve elpusztítóvá nem vált, csak is polgáraink ily nemű veszélyek alkalmával mindannyiszor bebizonyult rettenthetetlen bátorságuknak köszönhetjük: anyagot nyújtattak nézetek elmondására, melyek közérdekűek, s jó hatásuk lehetnek fel- és lefelé!

Azonban tán a „Kelet“ hasábjainak szűk köre nem engedi, hogy a vidéki érdekek abban több tért foglaljanak el? —

Ez esetben hallgatók.

Jelen soraimnak célja: elmondani nézetemet, mely szerint szükségesnek látom, hogy a vidéki viszonyokra nézve a journalistika legyen az mi régen volt! s meg akartam tudni, hogy a „Kelet“ szerkesztősége e nézetet osztja-e? s ha igen, kész-e kiválasztott dolgozó társain kívül ez érdekében másoknak is becses lapjában tért nyitni?*)

dikaio s.

*) A „Kelet“ a közönség s így minden közérdekű főlészálásnak tért ad; különben épen Deésről rendes tudósítónk van mai számunkban is. Szerk.

A gépek befolyása a társadalomra.

Berde Árontól.

(Olvasta a muzeum-egylet népszerű előadási-estéjén.)

(Vége.)

Azon régi korban, midőn még a gépek nem, sőt a műszerek is durvák és hatálytalanok voltak, a javak előállítását által szükségelt munkát az emberi erőnek kellett szolgáltatni, s midőn a népesség gyér volta miatt a munka hatalmát még a társulás erejével sem lehetett gyámoltatni: a szükség által környezett emberiség mintegy kényszerülve volt az emberiség gyengébbjeit lényeges emberjogaitól megfosztani, dologgá tenni, vagyis rabszolga állapotba helyezni. Csak a kis Attikában 140,000 szabad emberre 400,000 rabszolga esett. Rómában a királyok elűzésekor a szabadok és a szolgák száma egyenlő volt, s még Krisztus előtt 225 évvel is 27 szabadra 22 szolga esett. Németországban is a 9-ik században a népesség fele, Angliában a norman-hódítás előtt a népesség 3/4-de volt szolga. Igen de Homér idejében Görögországban a gabonát még mozsárban törték liszté, később kézi darálóval darálták és minden öt tagból álló család e végre csak egy rabszolgát volt kénytelen tartani. A rómaiaknál a mint tudva van, a nevelők is az irtók is rabszolgákból teltek ki. Ma a Kolozsvárt megjelenő három politikai lap kiállítása mintegy 2500 példányban aligha 10 ember napi munkájába kerül a sajtó segélye mellett, Rómában erre a célra legalább 2500 rabszolga irtókat kellett volna tartani. A rómaiaknál is a gabonát sokáig még kézi darálóval törték liszté a rabszolgák, minthogy a vízi malmokat Ciceró korában találták fel, mint Antipaternek egy szép epigrammja tanúsítja, és már a rabszolgák felszabadítása is e kor után könnyebben ment. A szélmalomokat Németországban a 17-ik században kezdték használni, a gőzmalmok a 19 század találmányai; és egy gőzmalom 12 segéd szolgálatát raellett képes egy nap tizenkétezer ember számára őrteni, mely munkát a régi korban legalább 2000 rabszolga végeztet volna, és pedig jóval rosszabbul. Egy fonógép háromszázszor többet

Deés, április 14.

B.-Szolnok megye közönsége tegnap s tegnapelőtt tartá ez évben második rendes évnegyedes közgyűlést. A bizottmányi tagok, különösen a románok — valószínűleg Gyula-Fejervárt éppen ez időben tartott gyűlésen távollétek miatt — ez alkalommal a szokottnál sokkal kevesebb számmal jelentek meg.

A tanácskozás érdekesebb tárgyai: a szentesített számos törvényezikk kihirdetése után Rajner Pál volt belügyminiszternek e társzóló betegsége miatti visszalépése alkalmából e megyéhez intézett bucsuirata, egyszersmind Tóth Vilmos újonnan kinevezett belügy-, valamint dr. Pauler Tivadar vallás- és közoktatásügyi minisztereknek kormányra lépésük alkalmából küldött értesítések olvastott fel. Rajner volt miniszternek részvét-, Tóth Vilmos és dr. Pauler Tivadar minisztereknek pedig üdvözlő felirat küldése határozottat.

Az igazságügyi miniszternek a megyei telekkönyvi hatóság életbeléptetése iránti felhívása következtében, a telekkönyvi bíróság a jelenlegi megyei törvényszék tagjai közül megválasztott: elnöknek Torma István törvénykezési főbíró, bíráknak Hersényi Bálint és Fuink Endre, pótbíráknak Lészai László és Czizse János mindanyian törv. széki ülnökök.

A földmívelés- ipar és kereskedelemügyi miniszterumnak a községi faiskolák kérdésében tett felhívása következtében egy bizottság küldetett ki, melynek feladata lenne e népünk és házáuk jóllétére nézve nagyhorderejű, de megyénkben eddigelő sem iskolák sem községek által soha semmi figyelembe nem részesített ügyet felkarolni, s módot találni, hogy az minden községben léte-síttessék.

Egy Deésen felállítandó dologházról is hallottunk ismét említést, de ez úgy ma sincs tovább vive, mint ezelőtt évekkal volt. Fájdalom! beláthatatlanul messze hátra vagyunk mi Sweiztől: nálunk az ily humanistikus intézetek felállítása szükségességének eszméje ez időszert bajorosan ver gyökeret.

Megemlítem még, hogy a megye területén a múlt évben eszközölt népszámlálás eredményének egy önálló füzetben leendő kinyomtatása elhatározottat.

Végül, megjegyezve, hogy az egész gyűlés folyamat a közügyek iránti lelkesültség és higgadság jellemző, nem hagyhatom említés nélkül a józan hazafiság azon, a mai időben, ritka nyilvánulását, melyszerint egy magát baloldalinak valló bizottmányitag a Rajner volt belügyi miniszterhez küldendő részvétirat tárgyában tett indítványt, kijelentvén, hogy az érdem előtt mindig örömmel hajól meg, nemcsak a legmelegebben pártolta, hanem azon irat szerkesztésére ténylegesen is befolyt. Éljen az egyetértés!

Borbély Sámuel.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, április 18.

(s.) A francia polgárháborúról szóló f. hó 14-ki hírek szerint a testvérharcz a Neuilly-től Asnières-ig tartó vonalon új erővel és pedig oly hévvel folyt, hogy nagyobb előnyt egyik rész sem tudott kiívni. A kormánycsapatok állása nagyon kényes, mert a Mont-Valérien ágyui őket is épen úgy érhetik, mint a felkelőket. Mult szombaton Neuillynek a hid felől levő részét szállották meg Mac-Mahon csapatai; főerejük a Jarre-szigeten van összehozottak Villiers irányában. A felkelők támadást intézve, kény-

fon ma, mint az egyszerű fonó kerék; tehát egy fonó-gép munkáját 300 nő ugyanannyi fonókerékkel lenne képes végezni.

A mint a gépek segélyével természeti erő lép bé a munkába az emberi erő helyett, kiszabadul az emberi erő egy része a munka terhe alól; s mihelyt gépek segélyével a természeti erők gyorsabban és kevesebb költséggel állítják elő a szükségelt javakat, még pedig nagyobb mennyiségben, nincs ok arra, hogy az ember embertársát igyekezzék leigázni a munkára, szóval elesik a szolgaság oka. A gépek hivatása az, hogy az embert a durva munka terhei alól felszabadítsák, az egész emberiséget szabad polgári állásra emeljék, s a szolgaság minden nemét eltöröljék a földről. Ezt már ezelőtt két ezer évvel belátta Aristoteles, azt állítván, hogy „a szolgaság akkor fog megszűnni, mikor a vetéllő magától repül.“ E jóslat bámulatra méltólag lett beteljesülve. A szövőgép feltalálása egy angol által 1772-ben történt, ugyanazon korban, midőn az északamerikaiak egy szabad állam mintaképét megtestesítették s a nagy francia forradalom a szabadság, egyenlőség és testvériség nagy elveit kikiáltotta a vén Európa számára.

Még csak azt akarom vázolni, ha hallgatóim türelmével vissza nem élek, hogy a gépek az emberi tökéletesbülésnek hatályos tényezői. A gépek a természeti erők befogása és javak előállítására irányzott működése által az emberi erők igen nagy részét felszabadítják az anyagi munka alól, még pedig rendszeren az oly terhes testi munkák alól, melyek terhes voltak és egyformaságuknál fogva a legkínzóbbak és lélekölőbbek szoktak lenni; ezután a durva munka alól felszabadult erőket az ember nemesebb, a szellemi szükségletek kielégítésére szolgáló javak előállítására fordíthatja. Mig anyagi szükséglet gondjai nyomják az embert, a szellem tápszereivel nem sokat törődik. A gépek az ember anyagi szükségletei egy részének kielégítését magukra vállalván, lehetővé válik, hogy az ember jobb tehetségeit a tudomány és művészet emelésére, az erkölcsök nemesebítésére fordíthatja, lehetségessé válik, hogy magában nem

szeríteni akarták a kormány-csapatokat a Szaján való átmenetelre, hogy így őket Courbevoiegé vethessék vissza. A jobb szárnyon a tirailleurök a boulognei erdőig hatoltak, míg a balszárnyon a gyalogság többi része a Jarre-szigetre vonult csapatokat tartotta sakkban. A déli erdőöknél 15-ig nem történt semmi figyelemreméltó.

Páris maga csendes, kihalt. De e csend a temető nyugalma. A commune-kormány a szó valódi értelmében rém-uralmat folytat. A „gyanus“-okat tömegestől fogatja el; különösen üldözi a hirlapírókat. A tejbévitel Párisba, mi pedig egyik fő fő élelmi czlke, teljesen megszűnt, s valószínűleg újra át fogja élni az éhség nyomorait, ha, a mint tegnapi táviratunk sejteti, a német csapatok is beavatkoznak a szomorú trauediába. Párisból a commune működéséről tegnapelőttig a következő távirati híreink vannak:

A commune elrendelte, hogy a nemzetközi festménykiállítás Párisban máj. 1-én nyitassék meg. Az „Affranchi“ követeli, miszerint Flourens és 80 elesett nemzetőrért háromszor annyi kezes végeztessek ki sorsházak útján. — A sajtó tábori kórodájában 500, a bombázás által megsebesült párisi lakos fekszik.

A Valérien erdő a La Muette bástyát bombázza, hogy a versaillesiak elnyomulását Suresneből, fedezze. Durissier, az ágyunaszádok parancsnoka elfogott; a 116-ik felkelő zászlóalj vonakodott kivonulni s a commune fenyegetésére kijelentette, hogy az erőszak ellen erőszakot fog alkalmazni.

A commune egy rendelete a Vendome téren álló Napoleon szobrot, mint a barbarizmus művét, a nyers erő jelvényét, a legyőzöttnek a győző általi örökös sértettségét s mint a francia köztársaság három nagy elve egyikének, a testvériségnek örökös fenyegetését, lerombolni határozza.

A commune Bergeret-et és Assy-t törvényszéke elé állítván, előbbi egy három tagu bizottság által kihallgatni s addig fogva tartatni határozta, Assy-t pedig szabadon bocsátotta.

A napoleonisták fondorlatairól újabb hír az, hogy Rouher és Pietri Ostendén és Brüggén át Londonból Brüsszelbe visszaérkeztek, hol azt beszéltek, hogy a császárság eme két főcinkosa meg van győződve, miszerint az események fejlődése előbb utóbb a császárság restaurációjára fog vezetni. Ezért siettek Londonba, hogy ezt az örömhírt vagyis inkább kívánságot megvigyék az ex-dynastiának. De újra visszatértek Brüsszelbe, hol eselszövényeik központja van.

Oroszország Németország iránt táplált barátságos hajlamainak megfelelőleg jövőre követet fog tartani Berlinben. Ezen állásra Orloff herczeg van kiszemelve.

A német birodalmi gyűlés ápril 14-diki ülésén a napirend tárgyát a birodalmi alkotmány-javaslat harmadik olvasása képezte. Ewald képviselőben volt annyi bátorság, hogy még a szavazás előtt főlészáljon s aggodalmait nyilvánítsa. A szabadságot nem leli fel az alkotmányban, s a „német birodalom“ kifejezést nem találja indokoltnak akkor, midőn Luxemburg és Limburg s Austria németjeinek milliói hiányoznak. Ez csak porosz-német birodalom lesz. Ewald azonban nem fejezhette be beszédét. Lezúgták, s utána senki sem szólalván fel, elfogadták a javaslatot egészben, s csak a lengyelek szavaztak ellene.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, április 19. 10 ó. 20 p. d. e.

Örkezett: április 19. 11 ó. 15 p. d. e.

Tizenhatodikán, tizenhetedikén véres harcok, főleg Neuillyben. A templomban pápai zuá-

aszt, a mi állati, hanem a valódi emberi képességeket fejleszteti.

A természeti erők, még akkor is, ha az ember leigázza, s a gépekbe befogta, megtartják eredeti természetüket; folytonos reakciót fejtenek ki az ember ellen, s mihelyt tehetik kisiklanak az ember hatalma alól. A gőz a légkörbe menekülni, a villanyerő a természeti tárgyakba visszarejtőzni, a melegező sugárzás útján ellillanni törekszik, az embernek tehát, hogy általuk szolgáltatthassa magát, folytonosan örködni kell felettök, örködni az ész hatalma alól. Ennélfogva már csak az is, hogy az ember a szolgálatában levő gépeket megtarthassák, követeli legalább a megszerzett szellemi hatalom fenntartását, a mi az elért miveltségi állapot megőrzését feltételezi, s ez az önfejlesztés bizonyos mértékét teszi szükségessé; ha pedig a miveltségi állapot fejlődésével mind inkább szaporodó szükségleteit kielégíteni akarja, akkor meglevő gépeit tökéletesíteni, és más hatályosbakat feltalálni kényszerül, a mi újabb buvárlást és tanulmányozást, általában nagyobb tökélyre való törekvést tesz szükségessé. Szóval, a gépek már csak fenntartások és tökéletesbítésök által is szükségessé teszik, hogy az ember magát is tökéletesbítse, az által pedig, hogy az emberi erő egy részét a durva testi munka alól felmenti, lehetővé is teszik az emberi nem tökéletesbülését.

A gépek civilisáló hatalmát még más tények által is ki lehet mutatni. Az embernek semmire sincs oly nagy szüksége, mint az embertársaival való társulásra. Az ember egy magában, izoláltan, meg sem élhetne, de ha feltesszük is, hogy megélhetne, a legnagyobb teremtény lenne. Számátalan szükségletei közül a maga ereje által egyetlen egyet sem volna képes kielégíteni. Mig egy fejszét készíthetne, hogy fát vágjon, magának kellvén az érc tartalmu ásványt felkeresni, összehordani, kiolvasztására kemenczét készíteni, ehez a szükséges anyagokat előállítani, szentet égetni stb. Élete a legnagyobb nélkülözések közt járna, a nélkül, hogy az önkészítette fejsze birtokába juthatna. Az izolált ember gyengesége embertársai társasága által hatalommá válik. Az izolált ember szükségletei

vok körül fogtak; heves harcban a commune zászlója a toronyra tüzetett. Dombrowski három torlaszt, egy zuavzászlót, egy gyalogzászlót hódított.

A communeba Garibaldi Menotti 5 kerületben, Ecuseret egyben megválasztott. Versailliaiak, poroszok koncentrálódnak; utóbbiak 18000 ember segélyt kaptak.

Élelmi szerek drágulnak, állítólag angol, olasz, amerikai követek fegyverszüneten fáradoznak. 248 nemzetőrszázalój kirabolta a belga követséget. Municipális választások egész országban ápril 30-án. A bonapartisták pártja nő; Napoleon a partokon kikötni készül.

Rumén Károly Moldvából Berlinbe hűségfeliratot tett; nevével oda utazni készül.

NAPI HIREK.

— Az országgyűlés működési idejére nézve, mint a „Reform” írja, abban történt megállapodás, hogy a mostani ülésszak május 22-én, tehát a pünkösdi ünnepekkel befejeztetik. Az új ülésszak június első napjain fog megnyitni, a mikor is a ház megválasztandja tisztviselőit és a pénzügyi bizottságot. Ezzel a képviselők hazabocsátatnak, és szeptember első napjaira fognak ismét összehívni. Ekkor a kormány előterjesztendi a jövő évi költségvetést, mely a pénzügyi bizottsághoz fog útasíttatni, a képviselőház october közepéig elnapolja magát. Minthogy a közös költségvetés a delegációk által júniusban fog megszavaztatni, annál fogva a képviselőház october-decemberben az egész budgetet elvégezheti. És ezzel valahára — föltéve, hogy a „körülmenyek” ezen egész hadi tervet halomra nem döntik — a budgettárgyalással jó rendbe jutunk. — Ezzel kapcsolatban említjük meg a lapok azon hírét, hogy az 1872-ki költségvetésen valamennyi ministerium nagy szorgalommal dolgozik.

— A Haller Ferencz contra Mátrai Ernő sajtóperben e hó 18-án végződött be a vizsgálat. Így már közel áll az érdekesnek ígérkező végtárgyalás.

— Felekyné, Munkácsi Flóra asszony, mint sajnosan értesülünk, súlyosan beteg. Vendégszereplése e fatum által több napra felfeszabod. (A színpad már ma estére ígéri fölléptét „Howard Katalin”-ban. Örülünk a jó fordulatnak.)

— Dr. Dulcamara, illetőleg dr. Szassafrass városunkba érkezett. Tisztelt olvasóink kérdezni fogják, milyen nevezetesség ez, melynek nevét mindeddig csak a „Bájtál” című operában lehetett hallani, pedig ez nagy nevezetesség a csoda-orvoslat terén, ki minden betegséget rögtön meggyógyít, sebészeti műtételeket bámulatos gyorsasággal végez, fogat húz, tyukszemet vagdal, szóval az emberi test minden fogyatkozását reparálja, ha ugyanis akad könnyen hívó ki magát rábizza.

— A városi kapitányság hirdetése olvasható az utca szögleteken, melyben a lakosok az ipar, kereskedelmi s földmívelési ministerium rendelete folytán felszólíttatnak, hogy szállóikban és gyümölcsösökben a hernyókat e hó jóval feljűlműlják az ő képességeit; ellenben a társadalmi ember képességei feljűlműlják szükségleteit. Ezen könnyen bebizonyítható tételeket általánosságban csak azért említem fel, hogy kitűnjék, miszerint az ember csak embertársai társaságában lehet valódi ember, s ennél fogva minden, mi az emberek közt a társasságot növeli, az egyszersmind előmozdítja az emberek tökéletesbülését. Az emberek társulásának, s így tökéletesbülésének is leghatásosabb eszköze a gőzgép.

A gőzgép megemmisítette a távolságot, mely azt embereket egymástól elválasztván, eszméikkel, tapasztalataikkal, javaikkal összejónni, tehát társulni nem engedte. Már ma is a mivelt államok polgárai, daczára az elválasztó mértföldek sokaságának, egyik a másiknak szomszédává váltak. Ha a távolságot az utban lóhát idő szerint számítjuk, ma hozzánk London közelebb van, mint egy félszázad előtt volt Brassó; Pest közelebb, mint vala Torda; sőt ma tényleg a Kolozsvár és Pest közti 53 mföldnyi távolság kisebb, mint a Kolozsvár és M.-Vásárhely közti 14 mföld. Ma az antipodok, a földi távolság legnagyobbika, csak szomszédunkban vannak. Innen a következik, hogy a földnek ez vagy ama részében szerzett tapasztalatok, felébredt eszmék és gondolatok a mintegy özpontosult emberiség közt legott elterjednek s azokat mindenki öntökéletesbítésére fordíthatja. A javak bárhol hozza azokat létre emberi verejték, minden egyes embernek hasznára lehetnek. Ha az életet az abban végzett dolgok, szerzett tapasztalatok vagy táplálékeszmék mennyisége szerint számítjuk, úgy ma, a gőzerő segélyénél fogva, az emberek átlagosan véve többet élnek, mint hajdan Mathusalem az ő 969 évével. Ha ma az ember beszél, azon perczben meghallják szavait, vagy legalább megtudják gondolatait Londonban, sőt Északamerikában a villanyerő szolgáltatánál fogva. A társulás ily hatalmas kapcsolai mellett, ma az egész emberiség fárad az egyes emberek jobbtlétiért és tökéletesbüléséért, és minden egyes ember kitűnő munka eredménye szolgáltatára lehet az egész emberiségnek.

Ha e vázolt tárgyalás kimutathatta hallgatóim előtt, hogy a gépek az emberek közt az élvezeti egyenlőséget, a valódi szabadságot és az emberi tökéletesbülést a leghatályosabban előmozdítják, úgy felolvasásom célját és végét elérte.

24-kéig a gyümölcsfákra elpusztítsák, különben méltó büntetés alá esnek.

— Lukács György, gr. Béli György legénye, ki közelebről a grótot megrabolván persze Urlaub nélkül tovább állott, hurokra került. Tegnapi Kolozsvár börtönében a 10 parancsolat 8-ka felett medítálgat.

— Bíró Mihály sajtó-pöréről azt írta volt a „M. P.”, hogy nem fog megújíttatni. A pesti lapok most azt állítják, hogy B. M. már meg is ujította a pört s a tárgyalás máj. 4-dikére van kitűzve.

— A „Gyors Posta”-ból szórul-szóra idéztünk a napokban néhány sort, melyben Baldacci avar volt megdicsérve, hogy „tömerdek pénzrel támogatta a (bal) párt érdekeit.” Ama lap most következő szellemes replicát közöl: „A „Kelet” című kolozsvári lapról azt írták nemrég nekünk, hogy a kir. biztos Péchy gróf subventiójából tengődik. Ismerve Szász Bélát, pletykának hittük az egészet, de a „Kelet” újabb, minduntalan ferdtítés és rágalmazásra vetemedő modora annyira hasonlít a budai „Pressbureau” eljárásához, hogy tudósítunk úgy látszik — mégis csak jó forrásból merítet vala hírét. Nem vesztegetjük hát a tért és időt ez irodalmi eunuchok czáfolgatására, s legfőlebb sajnálkozásunkat fejezhetjük ki, hogy dicséletes csapatjok oly férfiaval szaporodott, mint Szász Béla, kinek tehetsége és tudománya méltóbb szereplésre volt hivatva s szebb reményekre jogosított.” A szerkesztőre szórt dicséreteket, saját érdekünkben visszautasítván — mert a „Gy. P.” színdalmát jobb szeretjük — hivatkozunk a „Gy. P.”-ra, melyből minapi idézetünket szórul-szóra vettük át s így semminemű „ferdtítés” vádját el nem fogadhatjuk. Különben, ha Baldacci „tömerdek pénzre” is csak annyi, mint a mennyivel gr. Péchy a „Kelet”-et subventiónája: akkor Áldor Imre avagy csak egy kanocsört is bajosan fog a nagy patronus kegyéből ihatni. Salom alékhem.

— Megénekelt fogadás. Kecskeméten két jó kedvű úr fogadott egy hizottludban, melyet a nyertes félnek kellett saját kezében felkeztülvé s magostetejű kalapozva hazavinni. Most ezt valamelyik fűzfapoéta megénekelte s versekben beküldte a „Kecskeméti lapok” szerkesztőségének. Curiosumként a vers elejét közöljük:

„Hajdan az ifju magyar, ha vetélytársa akadt, ott Volt kard és buzogány, nyíl, lándzsa, serény paripákon Vívott a két fél, a jutalom csak cserkoszoru volt. . . Most fogad a két hős. s hizott lud a nyereménytárgy, A nyertes maga kész s bátor hazavinni babérját.”

— Fenyő Lajos, Torda város törvényszékének aljegyzője, a napokban vezette oltárhoz a bájos Dobiecki Eszter kisasszonyt. Boldogság várjon az új frigyre!

— Oppolzer tanár halálának híréből előbb hozta meg a távirat, mint az megtörtént. A kitűnő orvos-tanár tegnap délután azonban csakugyan meghalt. A buzgótanár még beteg is járt a klinikára, s ottan tett látogatása után mult kedden összerogyva, beteg szállították haza. Barátja Skoda ápolta, de nem tarthatá meg életét. Bécsben nagy részvétet okozott a jeles férfi elhunyt, kiben az egész tudományos világnak hallottja van. Oppolzer 1808. aug. 3-ikán született, s 1850-ben hivatott meg a bécsi egyetemhez.

— Pályázat. A földmívelés- ipar és kereskedelmi ministerium a külföld jelesebb bortermő vidékein divó szőlőművelés és borkészítés tanulmányozása végett két, magát a borászati szakra, esetleg tanári állomásra képezni kívánó egyént szándékozik a külföldre küldeni. A kiküldendő két egyén mindegyike 1000-1000 frt uti általánosan részesül, s a fennevezett ministerium utasítása szerint teendő útjáról kimerítő jelentést tartozik bemutatni. Ezen két utazási ösztöndíj elnyerésére pályázók teljesen felszerelt folyamodványai f. évi május hó 25-ig a földmívelés, ipar és kereskedelemügyi ministeriumhoz nyújtandók be. Az ösztöndíj elnyerők további és részletes utasítást a fennevezett ministeriumnál fognak kapni. A feltételek pedig részletebben a „Budapesti közlöny” hivatalos revatában olvashatók.

— Bánk bán Dux Adolf német fordításában e hó 15-én színpadra kerül Pesten a Váriété színházban; bár a czimzerepet egy első rangú német művész (Sonnenhál) adta, e dráma alig volt képes hatást előidézni. Mint a „P. Lloyd” tegnapi száma írja, a német színészek minden színezet nélkül játszottak, sőt némelyek (így a királyi személyesítője) még szeretni sem tudtak. Különben a fordítást di csérik a fővárosi lapok.

Magyar színészet.

(á×e) E hó 17-dikén harmadszor adták elő „Fauszt”-ot a helybeli színpadon, a mi kétségkívül arra mutat, hogy ez a kitűnő dalmű itt is csak oly hódításokat tett, mint bárhol a civilizált Európában, a merre megfordult. Igaz hogy Faust zenéje a legprécisebb előadást igényli, hogy az ének a zenekar, a dekoratív összeműködését tételezi föl, különben a hatás a műszínpadon alul marad; de az sem tagadható, hogy a kolozsvári színházzal szemközt, mely eszközök dolgában nem versenyezhet a világvárosok színházával, igényeink alább szállanak s bizonyos álláspontot foglalnak el, honnan az ányoldalakat is igyekeznünk mentegetni. „Fauszt”-ot már kétszer adták ugyan de recensiók — közbejött akadályok miatt — mind a két alkalommal elmaradt; e mulasztást most igyekeznünk helyrehozni. Megemlékeznünk röviden a dalműről s magáról az előadásról.

„Fauszt” a francia dalműirodalom legbecsessebb darabjai közé tartozik, valamint Gounod is — Ambróis Thomással — leggenialisabb képviselője az új francia zeneiskolának, mely Berlioz Hectorban és Dávid Felicienben tisztelt megalapítóit. Gounod sok dalművet írt életében (közelebb Rómója is nagy sensatiót idézett elő), de szebbet, poétikusabbat, bővösbet sohasem írt „Fauszt”-nál, s talán nem is fog írni soha. „Fauszt” zenéjét nemcsak a mesteri hangszerelés, nemesak a finom, elegans, majd dámoni dallamok teszik oly becsessé, hanem az egészen átvonuló zenedrámai igazság, mely chahlon szerű

kavatinák, roudadok helyett mindig alakítá sra jellemzésre törekszik, mint a dalmű legnagyobb reformátora: Richard Wagner. Említettük, hogy „Fauszt” kitűnő előadást kíván, különben csak oly hatást fog csinálni, mint egy óriás olasz opera (Rigoletto, Troubadour stb.) s szépségei nyomtalan enyésznek el. A tegnapi előadást nem lehetne még középszerűnek sem nevezni, ha mentő körülmények nem forognának fenn. Az első rögtön az, hogy Kolozsvárt vagyunk, nem Párisban vagy Bécsben, vagy Pesten, hol lehet teremteni, mert van miből; a második az énekesek rekedtsége, mely utóvégre is tompít a kritika hegyén; harmadik a rossz rendszer, mely — következetesen gyakorolva — egyáltalán lehetetlenlenné fog tenni minden valamire való operai előadást. Hogy lehessen egy „Fauszt”-ot csak kielégítőleg is adni, ha mindössze két próbát tartanak belőle, s azt is oly hanyagul, hogy a részletekre semmi figyelmet nem fordítanak. Hetekig kell próbálni efféle nagy dalműveket (tudunkkal ezt teszik a párisi, bécsi, pesti, müncheni színházak is), a legapróbb vonást sem szabad ignorálni, mert a részek összhangja teszi az egészet, s minél jobban kidomborodnak a vonások, annál élénkebb, annál gazdagabb a colorit, mely „Fauszt” harmonicus zenéjét különösen jellemzi.

A tegnapi „Fauszt”-ban Ceresa a czimszerepet, Gerecsné Gretchent, Márczell Mephistót adta. Legerősebb volt Gerecsné, leggyöngébb Márczell; Ceresa úr a középúton haladt.

Először is Gerecsnéről emlékeznünk meg, mint a ki figyelmünket leginkább igénybe vette. Gerecsné ügyes, routinirt, jó hangú énekesnő, ki szerepét correct énekléssel, de Gretchenje elmosódott. Az első jelenetekben nem láttuk azt a szűzies naivitást, mely úgy csillog Gretchen arcán, mint az érintetlen himpor, az utolsókban nem azt a mély kétségbeesést, mely mindenütt a dámon kacagását hallja. Gerecsné Gretchenje kőznapias volt az idealismus varázsa nélkül, s ha megis megdicsérjük, ez csakis énekét illeti, mely többször valóban meglepett.

Ceresa — ki mint vendég lépett föl — buzgalommal énekel és mozgott, de énekében kevés volt a csengés, mozgásaiban kevés a csin. Különben ő ez este nem volt disponálva, mert más körülmények közt jól éneklé Fauszt szerepét.

Márczell Mephistója hangra, játékra egyaránt gyönge volt.

Meg kell emlékeznünk még Scerbowszka kisasszonyról is, ki Siebelt csinosan éneklé.

A zenekar és az énekarok becsülettel igyekeztek.

KÖZGAZDASÁG.

— Kimutatás a tordai kisegítő pénztár-egylet forgalmáról martius havában 1871. Bevételek: pénztári maradvék február hórl 5511 frt 06 kr, havi rendes és rendkívüli betételek 32078 frt 16 kt, könyvdíj 50 frt — kr, kamat, provisió és váltódíj 50 frt 20 kr, 119 tagtól visszafizetett kölcsön 33350 frt — kr, összes bevétel 72074 frt 94 kr. Kiadás: 176 váltó mellett kölcsön 49690 frt — kr, kezelési kiadás 332 frt 93 kr, bélyegre 50 frt 20 kr, töké visszafizetés 17399 frt 32 kr, pénztári maradvék 4602 frt 49 kr, összes kiadás 72074 frt 94 kr. Wolff Gábor igazgató, Szentpéteri Antal pénztárnok, Májai István jegyző.

Üzlet. A sz.-régeni piac árak április 13. 1 alsó ausz. mérője. Tisztabúza 5 ft. 44 kr. Rozs 3 ft 90 kr. Elegybúza 4 ft 36 kr. Zab 2 ft — kr. Széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt 9 ft — kr. Lencse kupája kr. Paszuly mérője 3 ft 20 kr. Burgonya, mérője ft kr. Disznózsir fontja kr.

A deési piac árak április 11-kén. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 60 kr., rozs 4 ft — kr., elegybúza 4 ft 80 kr., zab 2 ft — kr. Széna mázsája 3 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 16 kr. Konyhaliszt 8 ft — kr. Borsó 4 ft 60 kr. Lencse 4 ft 60 kr., paszuly 4 ft 60 kr., Burgonya — fr — kr.

A beszterezei piac árak ápril 11. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 20 kr, rozs 4 ft —, elegybúza 4 ft 40 kr, zab 1 ft 95 kr. Széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 9 ft — kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 18 kr. Konyhaliszt — f 10 kr. Borsó, kupája 15 kr., lencse 24 kr, paszuly 12 kr. Burgonya mérője 2 ft 20 kr.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Apr. 18-án 5%. Metalliques 100 frt 59.—. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.75. 1860. Kölcsön 96.40. Bankrészvény 742. Hitalintézeti részvény 200. frt. 277.70. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 125.30. Ezüst 122.40. Cs. kir. arany 5.90. Napoleondor 9.97. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.30. Temesi 76.50 Erdélyi 74.25. Horváthországi 83.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Köszönet nyilvánítás! az első magyar általános biztositó társaság azon nemeslelkű intézkedéséért, melynél fogva édes anyánk özv. Varga Zsuzsanna halála után, a 21479 számú kötvénnyel biztositott özveget, noha halála „vizbe fulás rendkívüli körülmény által idéztetett elő” — készséggel s minden levonás nélkül kifizette. Kelt Kolozsvárt, 1871. ápril hó 18-án.

Cserei József,
édes s mostoha kiskoru testvéreim nevében.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget.

(16)

(8-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- I. Tűzkárok ellen.
- II. Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- a) halálesetben fizetendő tőkéket;
- b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- e) temetkezési költségeket;
- f) közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat**.

Életbiztosítási példák.

I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2 — 4 — 6 — 8

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 10-0 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frt o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen műveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, $\frac{1}{2}$ évenként, $\frac{1}{4}$ évenként, havonként

3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krajcz.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenekben bővebb felvilágosítás-sal szolgálunk a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérigazgatója Kolozsvártt.

(Főtér 278 sz. I-ső emelet hátul.)

(11-24)

Galene-befőcskendés

fajdalom nélkül gyógyítja 3 nap alatt a húgy-cső minden gennyfolyását, úgy keletkezében, mint kőfejt és egészen idült állapotában. Központi raktár az Osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmosnál, Wien, Bäcker-Strasse 12.

Egy üveg ára, használati utasítással, 3 frt 70 kr Pesten, Török Józsefnél, királyutca 7.

(50)

Lak-változtatás.

Alőírótnak jelenlegi állandó lakása középútca 461 számú Hintz volt dr. Barra-féle házban az I-ső emeletben vagyon.

FISCHER, orvostudor.

(25)

(15-30)

Hihetetlen, de mégis igaz,
hogy az alább felsorolt

REGULÁLT ÓRÁK

oly mesés, olcsó áron adnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveg lánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tűz aranyozású ezüst chronometer óra, kettős köpenynyel, finom zománczozva, kristály üveggel, finom talmi aranylánczsal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz aranyozású ezüst chronometer óra, egy köpenynyel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol esinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárvá is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettős köpenynyel, savonette, rugóra, kristályüveg- és nickelművel, valódi talmi aranyláncz és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom véséttel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legerősebb esőüreggel (caliber), kristályüveggel, nickelművel, valódi esinos talmi aranya foglaltva. Ez órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kised női óra, valódi ezüstből, valódi aranyozással, nemkülönbben valódi talmi arany nyaklánczsal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönbben láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 22 frt egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett.

Talmi aranylánczok: rövidek frt 1, 1. 30, 1. 60, 2, 3, 4, 5, 6, hosszuk frt 1. 60, 2. 50, 3, 4, 5, 6, 7.

Valmenynyi órák első minőségűek, és másokkal esélyebb minőségűekké fel nem cserélendők. Az összegnek előre beküldése vagy utánvétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesítetik, és a kívánának meg nem felelő cikkek, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frt alacsonyabb. Árjegyzékek ingyen.

Óraművesek és órákereskedők, egy az órák minden nemben nagy választékú készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges árusítás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusítani.

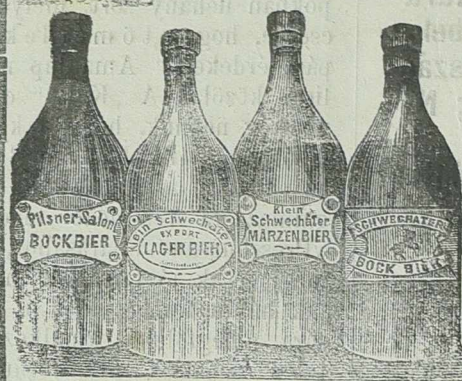
GLATTAU N.

I. bécsi óratelepszete (Etablissement) 51. Kärntnerstrasse 51. Palais Todesco.

(99)

KARVÁZY GYULA

fűszer, csemege és bor kereskedésében.

Schwechati ászok sör egy üveg 36 kr.

Schwechati márcziusi egy üveg 38 kr.

Dajka sör egy üveg 42 kr.

Bakk-sör egy üveg 42 kr.

Nagyobb megrendelések-nél olcsóbb.

Minden egyes üvegért 10 krajczár vis-szaadatik.

136

3-3

Marosujváron

kapható 3000 dr. alexandriai muskotály, 7100 dr. trámini és 7200 dr. baka-tor síkvessző; az alexan-

driai muskotálynak 1000-e 12 fr. o. é. a többinek 5 frt. o. é. Utóposta Felvincz.

FODOR GYÖRCY,
borász.

STEIN JÁNOS kiadásában Kolozsvártt megjelent
s minden könyvkereskedésben kapható:

MAGYAR POLGÁRI

TÖRVÉNYKEZESI RENDTARTÁS.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísérte GROISZ GUSZTÁV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja. Nagy 8-rét, 659 lap. Ára füzve 5 frt., diszes vászonkötésben 5 frt 70 kr.

Van szerencsém egyszersmind e mű előfizetőit értesíteni, hogy helybeli könyvkötő Hantz György ur különösen diszes táblákat készíttvén, a most már teljes munkát nála aránylag olcsó árért (70 — 80 kr.) izlésteljesen beköt-tethetik. Minta-példányok megtekinthetők, úgy aláírott könyvkereskedésében, mint említett könyvkötő urnál is.

Teljes tisztelettel:

STEIN JÁNOS.

Ugyan csak

Kolozsvártt **Stein J. Pesten Mach és Stein** könyvkereskedésében kapható:

Az 1870 — 71-diki

Porosz—Franczia háboru.

Politikai és katonai szempontból előadja RÜSTOW V. Hadi térképekkel és tervekkel. I. füzet. Ára 1 frt 20 kr. o. ért.

1849 — 1866.

Adalékok a kényuralom ellenes mozgalmak történetéhez.

Az Asbóth-család irataiból. Ára 1 frt 60 kr.

A magyarok őselei, hajdankori nevei és lakhelyei.

Eredeti örmény kútfők után. Irta Lukácsy Kristóf.

Nagy 8-rét, (X., 254 és XXIII lap.) Ára 4 frt.

Van szerencsénk tudatni, miszerint f. év április 24-kén a csuesai piacon

Karvazy József és Gyula

czég alatt egy

szállítmány-, bizomány- és termény-üzletet nyitunk.

Fennjegyzett czég elvállal:

1. Mindenféle szállításokat a Szilágyságba és onnan bármily irányba.
2. Nagyobb szállítmányoknál egyezményre lép és a díjt a legintányosabbra szabja. (130)
3. Előlegez jóság és terményre csekély díj mellett.
4. Bevesz és elad bizomány-kép, vagy készpénz ellen minden termény és árucikkeket.

Pontos szolgálat biztosítottatik.